

Nr 487.

Av herr **Brännström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 213, med förslag till kommunalskattelag m. m.

Mot det i proposition 213 framlagda förslaget om den kommunala skattetingens fördelning på olika beskattningsföremål synas vissa vägande erinringar kunna göras. Jordbruksfastighets jordbruksvärde ingår enligt propositionen i skatterepartitionen med repartitionstalet 0.06; skogsvärdet med 0.04 samt tomt- och industrivärdet ävensom »annan fastighet» med 0.05. Den del av fastighetsskatten, som sålunda beträffande skogsvärdet bortfaller genom att dettas repartitionstal sänkts från 6 till 4 procent, avses att exakt uppvägas genom den föreslagna nya skogsaccisen, vilken per 100 kronor avverkat virkes rotvärde utgår med en procent lika med en fjärdedel av de senaste fem årens medelutdebitering i kommunen.

De repartitionstal, som sålunda nu föreslagits i propositionen, överensstämma nästan helt med dem, som förlidet år förordades av kommunalskatteskottet. Enda skillnaden är, att utskottet föreslog en maximering av skogsaccisen till 3 procent, vilket förslag Kungl. Maj:t nu ej funnit sig kunna godtaga.

Ehuru Kungl. Maj:t sålunda i stort sett följt förra årets utskottsförslag, har Kungl. Maj:t dock övervägt möjligheterna att verkställa skatterepartitionen efter andra relationstal samt har i sådant hänseende framlagt (sid. 116) ej mindre än 4 olika alternativ. Verkningarna av dessa hava belysts genom provtaxering. Särskilt ingående har Kungl. Maj:t prövat frågan om skatterepartitionens anordnande enligt alternativet II, vilket innebär en sänkning av repartitionstalet för jordbruksfastighets jordbruksvärde från 0.06 till 0.05, men i övrigt bibehåller de ovan omtalade repartitionstalen oförändrade. Genom en dylik sänkning skulle vinnas full likställighet mellan jordbruksfastighet och annan fastighet. Kungl. Maj:t avvisar emellertid berörda sänkning under motivering, dels att jordbruksfastighet i regeln skulle giva avsevärt högre reel avkastning (i medeltal 7 procent) än »annan fastighet», vilken ansetts avkasta blott 2¹/₂ procent, samt dels att en sänkning av repartitionstalet för jordbruksvärdet i många kommuner skulle så starkt minska skatteunderlaget att en betydande höjning av utdebiteringen måste äga rum, varigenom en oskäligt stor överflyttning av skattetingen till övriga skattedragare skulle åstadkommas. Kungl. Maj:t har därför ej ansett sig nu kunna föreslå någon jämkning av repartitionstalen.

Härutinnan hyser jag för min del en avvikande mening. Även om ett antal kapitalstarka och särskilt välordnade jordbruk, vilka gjorts till föremål för ordnad bokföring, som sedan statistiskt bearbetats, kunnat under ett antal år visa en avkastning av 7 procent å taxeringsvärdet, så är därmed ingalunda visat, att landets jordbruk i allmänhet äga en så god förräntning. Vore detta fallet, skulle jordbruksvärdena förvisso genast stiga och inställa sig efter en förräntning av 4 à 5 procent. I själva verket är nog förhållandet det, att jordbruksfastigheterna i allmänhet ej avkasta mer än i bästa fall 3 procent.

Verkställda undersökningar hava givit vid handen, att t. o. m. i ett av naturen för jordbruksdrift så väl lämpat land som Danmark är avkastningen på jordbrukskapitalet f. n. ej högre än 1 procent. Det förefaller då litet underligt, att det svenska jordbruket skulle kunna avkasta 7 procent.

I själva verket övergår f. n. hela Europa av en markerad jordbrukskris, vilken förvisso ingalunda lämnat vårt land oberört. Priserna för jordbrukets produkter ligga nu i Sverige 37 procent över 1913 års nivå. Lönenivån för jordbrukets arbetare har däremot stigit med 80 procent från samma tid samt priserna på de industriprodukter, jordbrukarna måste köpa, med 70 procent. Dessa siffror giva oförtydligt vid handen, att det svenska jordbruket befinner sig i ett nödläge. Det verkar därför föga övertygande, när det i propositionen säges, att skattekraften är större å jordbruksfastigheterna än å annan fastighet. I själva verket är förhållandet rent motsatt.

En sänkning av repartitionstalet för jordbruksfastighet från 0.06 till 0.05, varigenom likställighet vinnes med annan fastighet, är därför ej blott skälig utan synnerligen behöflig och välmotiverad. Skulle, såsom i propositionen göres gällande, i vissa typer kommuner en mer väsentlig ökning i skattebördan därav orsakas för övriga skattedragare, så innebär detta icke något annat än att större jämnhet och rättvisa i skattetrycket då skapas.

En sänkning av jordbruksvärdets repartitionstal från 0.06 till 0.05 får emellertid vissa följdverkningar å skogsbeskattningen, som måste observeras.

Med de av Kungl. Maj:t föreslagna repartitionstalen av 0.06 för jordbruksvärdet, 0.04 för skogsvärdet samt en accis av $\frac{1}{4}$ av utdebiteringen får jordbruket och skogen bära lika andel i skatterepartitionen. En accis av en fjärdedel uppväger nämligen matematiskt jämnt repartitionstalets å skogsvärdets sänkning från 0.06 till 0.04. Om man nu sänker jordbruksvärdets repartitionstal från 0.06 till 0.05 utan att samtidigt sänka skogsvärdets repartitionstal, så innebär alltså detta i viss omfattning ett överflyttande av skattetungan från jordbruket till skogen.

En dylik överflyttning är emellertid ej lämplig. Detta framhålles även på flera ställen i propositionen. Skogsbrukets bärkraft är icke högre, utan kanske snarare än lägre än jordbrukets. Det har ju även allmänt ansetts,

att ett av huvudsyftena vid kommunalskattereformens genomförande just är att få skogsbrukets hittillsvarande överbelastning i skattehänseende utjämnad. Detta syfte kommer emellertid ej att bliva tillgodosett, om vid repartitionstalet för jordbruksvärdets sänkning från 0.06 till 0.05 skogsvärdets repartitionstal kvarhålls vid 0.04. Skall den åsyftade likställigheten i skattehänseende mellan jordbruks- och skogsvärdena verkligen ernås och skogen slutligen erhålla full rättvisa, bör därför, om man, såsom jag här ovan yrkat, sänker jordbruksvärdets repartitionstal till 0.05, även skogsvärdets repartitionstal sänkas nämligen från 0.04 till 0.03. Skogsaccisen bör därvid bibehållas vid en fjärdedel av utdebiteringen.

I enlighet med vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i propositionen nr 213, att repartitionstalet för jordbruksfastighets jordbruksvärde sänkes från 0.06 till 0.05 och för skogsvärdet från 0.04 till 0.03.

Stockholm den 12 april 1928.

Ludwig Brännström.